U.G. 1st Semester Examination - 2019

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANH-CC-T-I

Full Marks : 60 Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. निम्नलिखितानां प्रश्नानां मध्ये कस्यचन **दशप्रश्नस्य** उत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या प्रदेयानि। 2×10=20

   i) रघुवंशमिति महाकाव्ये कियन्तः सर्गाः सन्ति? रघुवंशस्य प्रथमो राजा कः आसीत्?

   ii) कालिदासः जगतः पितरौ किमर्थं वन्दितवान्?

   iii) 'मनीषिणां माननीयः' कः आसीत्? सः केन सह उपमितः?

   iv) 'कुमारसम्भवम्' — इति शब्दस्य निर्वचनं किम्? कुमारसम्भवमहाकाव्यस्य उत्स्यः को भवति?

   v) तपस्यार्थं पार्वती कुत्र गतवती? तत्स्थानं परवर्तिनि काले केन नाम्ना परिचितम्?

   vi) तपस्यारतायाः पार्वत्याः वेशो वर्ण्यताम्।

   vii) किरातार्जुनीयमहाकाव्यस्य प्रसिद्धायाः टीकायाः नाम किम्? तस्याः टीकाकारस्य नाम उल्लिख्यताम्।

[Turn Over]

viii) भारवेः काव्यरचनायाः वैशिष्ट्यं किम्?

ix) युधिष्ठिरेण नियुक्तः वनेचरः किं ज्ञात्वा द्वैतवने समागतः?

x) शतककाव्यस्य वैशिष्ट्यं किम्? शतककाव्यस्य पथिकृत् संस्कृतकाव्ये कः आसीत्?

xi) भर्त्तृहरिणा कियत्संख्यकं शतकं विरचितम्? तेषां नामानि उल्लिख्यन्ताम्।

xii) "धिक् तां च तं च मदनं च मां च"—अत्र श्लौकांशे कविना के धिक्कृताः?

xiii) दूतकाव्यं किम्? दूतकाव्येषु प्रसिद्धतमं काव्यं किम्? केन च तद् विरचितम्?

xiv) चम्पूकाव्यमिति कीदृशं काव्यमभिधीयते?

xv) 'शिशुपालवधम्' महाकाव्यं केन विरचितम्? तस्य महाकाव्यस्य नायकः कः?

2. Answer any **four** of the following questions:

$5\times4=20$

i) Translate into Bengali or English (any **one**):

$5\times1=5$

a) द्विषां विधाताय विधातुमिच्छतो रहस्यनुज्ञामधिगम्य भूभृतः।
स सौष्ठवौदार्यविशेषशालिनीं विनिश्चितार्थामिति वाचमाददे॥

b) निशम्य चैनां तपसे कृतोद्यमां सुतां गिरिशप्रतिसक्तमानसाम्।
उवाच टेना परिभ्य वक्षसां निवारयन्ती महतो मुनिव्रताम्॥

ii) Translate into *Bengali* or *English* (any **one**): 5×1=5

a) सेना परिच्छदस्तस्य द्वयमेवार्थसाधनम्।
शास्त्रेष्वकुण्ठिता बुद्धिर्मौर्वी धनुषि चातता।।

b) दिक्कालाद्यनवच्छिन्नानन्तचिन्मात्रमूर्तये।
स्वानुभूत्येकमानाय नमः शान्ताय तेजसे।।

iii) Derive the following words (any **five**): 1×5=5

जगतः, शैशवे, निनिन्द, विधातुम्, दहता, इच्छतः, रंजयति

iv) Account for the case-ending of the underlined words (any **five**): 1×5=5

a) जगतः पितरौ वन्दे।

b) तद्गुणैः कर्णमागत्य चापलाय प्रणोदितः।

c) प्रियेषु सौभाग्यफला हि चारुता।

d) पदंसहेत भ्रमरस्य पेलवं शिरीषपुष्पम्।

e) न वंचनीयाः प्रभवीऽनुजोविभिः।

f) हितान्त (=हितात् न) यः संशृणुते सः किम्प्रभुः।

g) स्वायत्तमेकान्तगुणं विधात्रा विनिर्मितम्।

v) Write short notes on (any **two**): $2\frac{1}{2}\times2=5$

गण्डीस्तोत्रगाथा, शिशुपालवधम्, चौरपञ्चाशिका

vi) Write notes on (any **one**): 5×1=5

अमरुशतकम्, अश्वघोषः

3. Answer any **two** of the following. *One must be written in Sanskrit with Devanāgarī Script*: 10×2=20

A. i) Explain any **one** of the following verse in Sanskrit language with Devanāgarī Script: 6×1=6

a) प्रजानां विनयाधानाद् रक्षणाद् भरणादपि।
स पिता पितरस्तासां केवलं जन्महेतवः।।

b) तथापि जिह्मः स भवज्जिगीषया
तनोति शुभ्रं गुणसम्पदा यशः।
समुन्नयन् भूतिमनार्यसङ्गमाद्
वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः।।

ii) Amplify any **one** of the following in Sanskrit language with Devanāgarī Script: 4×1=4

a) प्रियेषु सौभाग्यफला हि चारुता।

b) विवेकभ्रष्टाणां भवति विनिपातः शतमुखः।

B. Describe the physical and characteristic features of king दिलीपः as depicted in रघुवंशम्.

C. How the nature of the 'वनेचरः' was reflected in his own speech in the 1st canto of किरातार्जुनीयम्.

D. Evaluate Bhaṭṭikāvyam भट्टिकाव्यम in the field of Sanskrit mahākāvya.